

»PRACTICAL WISDOM ON THE LIVING WEB OF THE
ANTHROPOCENE«
ZNANSTVENA KONFERENCIJA MEĐUNARODNE
AKADEMIJE PRAKTIČNE TEOLOGIJE
SEOUL, 7.–11. lipnja 2023.

Ana Thea FILIPOVIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p. p. 5, 10 000 Zagreb
thea.filipovicl@gmail.com

Međunarodna konferencija iz područja praktične teologije naslovljena »Practical Wisdom on the Living Web of the Anthropocene« (Praktična mudrost na živoj mreži antropocena) održana je u organizaciji Međunarodne akademije praktične teologije na Sveučilištu Yonsei i Ženskom sveučilištu Ewha u Seoulu u Republici Koreji od 7. do 11. lipnja 2023. godine. Konferencija je okupila stotinjak sudionica i sudionika gotovo sa svih kontinenata, a mjesni programski i organizacijski odbor činili su profesori i profesorice s različitih korejskih protestantskih sveučilišta: Yonsei University, Ewha Womans University, Hoseo University, Busan Presbyterian University i Kookmin University. Mjesnom odboru predsjedali su prof. dr. sc. Soo-Young Kwon (Yonsei University) i prof. dr. sc. Hee-Kyu Heidi Park (Ewha Womans University), a u organizaciju su bili uključeni i studenti i studentice.

Tema konferencije bila je posvećena traženju praktične mudrosti na živoj mreži antropocena, razdoblju planeta Zemlje koje je određeno utjecajem čovjeka, posebno kao posljedica brze industrijalizacije i nuklearnih aktivnosti od polovine 20. stoljeća, a riječ je o promjenama za koje postoje i čvrsti geološki dokazi. Nužnost ekološke odgovornosti kao tema konferencije nametnula se iz specifičnih okolnosti Istočne Azije, u kojoj se posljedice brzog tehnološkog napretka i međusobno konkurirajućih ekonomija i politika dinamično isprepleću s poviješću kolonizacija i ratova. Stvoreni metanarativi često zamagljuju

pogled na ograničenja antropocena, umanjuju kolektivnu odgovornost ljudi za globalno zagađenje i otupljuju sposobnost traženja novog odnosa čovjeka prema planetu Zemlji. Objašnjavajući temu konferencije organizatori su primijetili da praktični teolozi i teologinje odavno shvaćaju međusobnu povezanost različitih stvarnosti. Metaforom žive mreže organizatori žele osvijestiti činjenicu da se kidanje ili čupanje samo jedne niti kobno odražava na cijelu mrežu kao i to da mreža može imati mnogo zamršenih čvorova koje je potrebno pomno sagledati i pažljivo raspetljati. Praktični teolozi i teologinje, koji rade u »rovovima« svojih različitih znanstvenih grana, na ovoj su konferenciji bili pozvani, tražeći praktičnu mudrost, pronaći i svoju ulogu i doprinos u rješavanju ekološke krize.

Pojam »praktične mudrosti« nadovezuje se na temeljne uvide praktičnog teologa Dona Browninga o važnosti teorije koja je sadržana u samoj praksi, o praktičnom umu (*phronesis*) koji se razlikuje od *theoria* i *techne* i koji traži odgovor na pitanje što trebamo činiti u specifičnoj situaciji i kako živimo u svjetlu odluka koje donosimo. Pojam »praktične mudrosti«, međutim, ujedno transcendirira navedeno filozofsko polazište pozivajući na otkrivanje izvora praktične teologije onkraj granica zapadne teološke misli i tradicije. Riječ je ponajprije o mudrosti koja dolazi iz živih zajednica i potiče na promišljanje o utjecaju raznih praktičnih mudrosti koje su plod življenih iskustava zajednica.

Pet glavnih predavanja dalo je poticaje na promišljanje o nekim koordinatama teme konferencije, a to su: praktična teologija i antropocen, eshatološka dimenzija praktične teologije (i antropocena), ekonomski i politički problemi antropocena, praktična mudrost iz različitih tradicija u suočavanju s izazovima antropocena te odnos tehnologije i okoliša. Naslovi predavanja i predavači/predavačice bili su sljedeći: 1. Antropocen i preispitivanje zapadnjačke praktične mudrosti: prema nepraktičnoj mudrosti neoperativne skrbi (prof. dr. sc. Ryan LaMothe, SAD); 2. Drugi svijet? Praktična mudrost za posljednja vremena (prof. dr. sc. Elaine Graham, Ujedinjeno Kraljevstvo); 3. Teološka antropologija nemrtvih – kako nismo uspjeli propasti? (prof. dr. sc. Hee-Kyu Heidi Park, Republika Koreja); 4. Mudrost drveća, mravi i ljudskih zajednica: praktična mudrost na raskrižju (prof. dr. sc. Mary Elizabeth Moore, SAD); 5. Dijalog o tehnologiji i okolišu (Zack Walsh, Taiwan i prof. dr. sc. Chammah J. Kaunda, Zambija). Glavna predavanja upotpunjena su i raspravom za okruglim stolom o temi »Mir/Rat/Jedinstvo i antropocen«, koju je moderirao prof. dr. sc. Joung Chul Lee, a u kojoj su sudjelovali prof. dr. sc. Keun-joo Christine Pae (SAD), prof. dr. sc. Andreas Hasenclever (Njemačka) i mirovna stručnjakinja u području odgoja i obrazovanja A-Young Moon (Republika Koreja). Završ-

no predsjedničko obraćanje prof. dr. sc. Annemie Dillen iz Leuvena (Belgija) saželo je izlaganja i rasprave o temi konferencije pod naslovom »Finding a Way between Normalcy and Emergency: Practical Theology and Hope in the Anthropocene« (Pronalaženje puta između normalnosti i hitnosti: praktična teologija i nada u antropocenu).

Podteme koje je predložio programski i organizacijski odbor poslužile su kao okvir za šezdeset i sedam prihvaćenih prijavljenih predavanja, koja su održana u paralelnim vremenskim blokovima i tematski grupirana u sljedeće tematske jedinice: 1. Ekonomski i politički problemi antropocena; 2. Mir/Rat/Jedinstvo i antropocen; 3. Tehnologija i okoliš (Umjetna inteligencija); 4. Eshatološka praktična teologija o katastrofi i nadi; 5. Preispitana praktična teologija: Praktična mudrost iz različitih tradicija u suočavanju s izazovima antropocena; 6. Vjerske zajednice u svijetu antropocena koji se brzo mijenja. U okviru zadnje navedenog tematskog okvira autorica ovog izvješća prof. dr. sc. Ana Thea Filipović održala je predavanje naslovljeno »Religiosity as a Resource of Socio-Emotional Resilience and Personal Growth during the Covid-19 Pandemic? A Research on a Sample of Croatian Adolescents« (Religioznost kao reurs socijalno-emocionalne otpornosti i osobnog rasta za vrijeme pandemije Covid-19? Istraživanje na uzorku hrvatskih adolescenata).

Upoznavanju korejskog konteksta poslužila su tri različita iskustva uranjanja (*Immersion Experiences*) kojima su sudionice i sudionici, ovisno o izboru, imali priliku: a) posjetiti gradić Hongcheon u pokrajini Gangwon te se (pri) družiti (s) građanima koji se bore za ekološku pravednost i protestiraju protiv nekoliko ekološki štetnih vladinih projekata; b) posjetiti povijesna mjesta u Seoulu koja su važna za razumijevanje korejskog kršćanstva; c) obići demilitariziranu zonu, čiji je domaćin Novi centar za jednu Koreju, centar za izgradnju zajednice, koji se nalazi u selu na granici sa Sjevernom Korejom, razgovarati s članovima zajednice i njihovim nastojanjima oko prevladavanja Hladnog rata.

Sudionice i sudionici saznali su da su katolički misionari došli na korejsko tlo u 18. stoljeću, a protestantski jedno stoljeće kasnije. Uvid u neke trenutke složene korejske povijesti obilježene utjecajem imperijalnih sila sudionici konferencije dobili su posjećujući groblje stranih protestantskih misionara Yanghwajin, zatim mjesta mučeništva korejskih katolika, mjesta komemoracije i minjung pokretâ (pokreta marginaliziranih i potlačenih koji su se borili za svoja prava i demokraciju), kao što su povijesni Muzej svetišta Seosomun (Zapadna manja vrata), svetište mučenika Jeoldusan (što znači »Brdo odrubljivanja glave«) te katolička katedrala Myeongdong, jedna od središnjih baza korejskog demokratskog pokreta.

Program konferencije upotpunili su trenutci dobrodošlice, kulturnog obogaćivanja, zajedništva i molitve. U nedjelju je svim članovima Društva koji pripadaju različitim kršćanskim Crkvama, a u manjem broju i drugim religijama, bilo omogućeno i sudjelovanja na liturgijskim slavljinama pojedinih kršćanskih (i drugih) zajednica na nedjeljnim bogoslužjima.

Skup je sadržavao i poslovne sastanke Društva, u okviru kojih je izabrano i novo vodstvo (izvršni odbor) Društva za iduće dvogodišnje razdoblje, a koje čine: prof. dr. sc. Nadine Bowers Du Toit iz Republike Južne Afrike (*predsjednica*), prof. dr. sc. Birgit Weyel iz Njemačke (*dopredsjednica*), prof. dr. sc. Tom Beaudoin iz SAD-a (*tajnik*), prof. dr. sc. Theo Pleizier iz Nizozemske (*blagajnik*), prof. dr. sc. Mai-Anh Le Tran iz SAD-a (*članica*), prof. dr. sc. Ana Thea Filipović iz Hrvatske (*članica*), Dave Csinos iz Kanade (*član*) i Néstor Medina iz Kanade (*član*).